

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„Полицијски гласник“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за начелника треће класе округа смедеревског Душана Л. Ђокића, судију првостепеног суда за варош Београд, по пристанку.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. марта 1907. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за секретара треће класе начелства округа подринског Манојла Мрвића, комесара нишке железничке полиције, у рангу секретара друге класе окружног начелства, по старом закону;

за комесара београдске железничке полиције, у рангу полицијског писара прве класе, са платом коју је и до сада имао Ранка Д. Трифуновића, комесара железничке полиције у Ристовцу, у истом рангу, — по потреби службе;

за полицијског писара прве класе Управе вароши Београда Милана Ф. Александрића, писара треће класе министарства унутрашњих дела,

за комесара железничке полиције у Ристовцу, у рангу полицијског писара прве класе Миливоја Вели-Марковића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, — по потреби службе;

за писара треће класе Министарства унутрашњих дела Николу С. Вељковића, полицијског писара треће класе среза нишког, и

за полицијског писара друге класе среза нишког Велимира Протића, бившег средњег писара.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. марта 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Лазар Ивковић, начелник треће класе округа смедеревског на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе, с тим, да му се на име помоћи издаје из државне касе 30% од досадашње његове плате.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. марта 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Живојин К. Рашковић, полицијски писар друге класе среза космајског, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, — отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. марта 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се:

Божидар Ђурић, секретар прве класе начелства округа ужичког по старом закону, и

Никола Марић, полицијски писар друге класе среза грочанског, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусте из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. марта 1907. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за секретара друге класе начелства округа ужичког, са платом коју је и до сада имао, Милутина Протића, секретара исте класе начелства округа нишког, — по потреби службе, и

за секретара треће класе начелства округа нишког, са платом, коју је и до сада имао, Косту Катића, секретара исте класе начелства округа подринског, — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. марта 1907. год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Јован Б. Михаиловић, начелник прве класе среза власотиначког, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда, — стави у пензију која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. марта 1907. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника прве класе среза бањског Милана М. Ценића, члана друге класе Управе вароши Београда, — по потреби службе;

за начелника прве класе среза заглавског, са платом коју је и до сада имао, Љубомира Рајића, начелника исте класе среза алексиначког, — по потреби службе;

за члана друге класе Управе вароши Београда Драгољуба Марковића, начелника друге класе среза заглавског;

за начелника друге класе среза врачарског, са платом коју је и до сада имао, Антонија Вилдовића, начелника исте класе среза рамског, — по потреби службе;

за начелника друге класе среза лужничког Милорада Пешића, начелника исте класе среза темнишког, — по потреби службе;

за начелника друге класе среза темнишког Сретена Јовановића, начелника исте класе среза лепеничког, — по потреби службе;

за начелника друге класе среза голу-
бачког Тодора Стошића, начелника исте
класе среза бањског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза алек-
синачког Милана Ђукића, начелника исте
класе среза моравског, округа нишког,
— по потреби службе;

за начелника треће класе среза власо-
тиначког Јована Леовца, начелника исте
класе среза лужничког, — по потреби
службе;

за начелника треће класе среза рамског
Вељка Рамадановића, начелника исте класе
среза голубачког, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза морав-
ског, округа нишког, Милована Јовано-
вића, писара прве класе истог среза;

за начелника треће класе среза копао-
ничког Драгољуба Стојадиновића, писара
прве класе среза параћинског, и

за начелника треће класе среза лепе-
ничког Божицара Радовановића, писара
прве класе среза јасеничког, округа кра-
гујевачког.

Из канцеларије Министарства унутраш-
њих дела, 30. марта 1907. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I.,
благоволео је на предлог Министра уну-
трашњих дела, поставити:

за полициског писара треће класе
Управе вароши Београда Милана И. Цвет-
ковића, полициског писара исте класе
среза расинског, — по потреби службе;

за полициског писара треће класе среза
грожанског Живка Стојковића, полици-
ског писара исте класе Управе вароши
Београда, — по потреби службе;

за полициског писара треће класе среза
параћинског Владимира Стојадиновића,
полициског писара исте класе Управе ва-
роши Београда, — по потреби службе;

за полициског писара треће класе среза
моравичког Драгутина Стевановића, по-
лициског писара исте класе среза ужичког,
— по потреби службе;

за полициског писара треће класе среза
ужичког Димитрија Трифуновића, поли-
циског писара исте класе среза поже-
шког, — по потреби службе;

за полициског писара треће класе среза
врачарског Живка Јовановића, полици-
ског писара исте класе среза тамнавског,
— по молби;

за полициског писара треће класе на-
челства округа пожаревачког Владимира

Јовановића, полициског писара исте класе
среза кључког, — по потреби службе;

за полициског писара треће класе среза
ариљског Драгомира Ђурговића, бившег
полициског писара;

за полициског писара треће класе среза
тамнавског Радомира Шајковића, сврше-
ног правника;

за полициског писара треће класе среза
моравског, округа нишког, Василија То-
доровића, бившег пореског помоћника.

за полициског писара прве класе среза
кључког, са платом коју је и до сада
имао, Велимира Чумића, полициског пи-
сара исте класе среза врачарског, — по
потреби службе;

за полициског писара прве класе среза
лесковачког Николу Обрадовића, поли-
циског писара исте класе среза мора-
вичког — по потреби службе;

за полициског писара прве класе среза
расинског Милију Бранковића, бившег
среског писара;

за полициског писара прве класе среза
космајског Бранка Т. Јовановића, среског
писара у пензији;

за полициског писара друге класе Упре-
ве вароши Београда Милорада Радовића,
полициског писара исте класе среза кључ-
ког, — по потреби службе;

за полициског писара друге класе среза
јасеничког, округа крагујевачког, Николу
Милошевића, полициског писара исте класе
Управе вароши Београда, — по по-
треби службе;

за полициског писара друге класе среза
пожешког Косту Петровића, бившег сре-
ског писара;

за полициског писара друге класе среза
кључког Јевту Бекрића, полициског пи-
сара исте класе начелства округа пожа-
ревачког, — по потреби службе;

за полициског писара треће класе Управе
вароши Београда Драгишу Јовановића,
полициског писара исте класе среза ариљ-
ског, — по потреби службе;

Из канцеларије Министарства унутраш-
њих дела, 2. априла 1907. год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља
Петра I., одобрена су решења Народне
Скупштине сазване у први редован сазив
за 1. октобар 1906. године од 21. фебру-
ара 1907. године, која гласе:

да се општина качерска, коју сачиња-
вају села Качер, Мачкат и Трипково, по

изјављеној жељи њених становника, пре-
мести из среза златиборског у срез
ужички.

Из канцеларије Министарства унутраш-
њих дела, 17. марта 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља
Петра I., на предлог Министра унутраш-
њих дела, а на основу члана 34. закона о
пословном реду у Државном Савету, одо-
брено је решење Државног Савета од 16.
марта 1907. године № 1812, донето на
основу тачке 9. члана 144. Устава, које
гласи:

да се Авдо Карабеговић, учитељ у
М. Зворнику, родом из Модрича у Босни
и поданик турски, прими у српско по-
данство изузетно од § 44. грађ. закона.

Из канцеларије Министарства унутраш-
њих дела, 24. марта 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља
Петра I., на предлог Министра унутраш-
њих дела, а на основу члана 34. закона
о пословном реду у Државном Савету,
одобрено је решење Државног Савета од
23. марта 1907. године № 1948, донето на
основу тачке 9. члана 144. Устава, које
гласи:

да се Д-р Јован Радоњић, ванредни
професор Универзитета из Београда, родом
из Мола у Бачкој и поданик угарски, по
својој молби прими у српско поданство,
заједно са својом женом Видом, мало-
летним синовима: Жарком, Александром
и Зораном и малолетном ћерком Станком,
— изузетно од §. 44. грађанског закона
пошто је поднео уредан отпуст из свог
садањег поданства.

Из канцеларије Министарства унутраш-
њих дела, 28. марта 1907. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I.,
на предлог Министра унутрашњих дела,
а на основу члана 51. Устава земаљског,
у путу милости ослободило је:

Радисава Јанковића—Радосављевића из
Браљине и Радунку кћер Проке Симоно-
вића из Варварина, од казне петнаесто-
дневног затвора на коју су осуђени пре-
судом начелника среза ражањског од 17.
јануара ове године Бр. 662, а за дело из
тачке 11. §. 365. кривичног закона.

Из канцеларије Министарства унутраш-
њих дела, 28. марта 1907. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

Сем ових клетвеника, који су, као што се из наведених
примера види, били више сведоци или вештаци, има у старим
споменицима несумњивих доказа, да су се поред странке кледе
и други незаинтересовани људи, који ни у ком случају нису
били сведоци, већ прости помагачи у заклетви. Заклетва саме
странке није била довољна, да се потпуно утврди истинитост

њеног тврђења, него је њу требало поткрепити заклетвом по-
магача. Овакви се примери махом налазе у западној Србији,
а сачувани су у Дубровачкој архиви; несумњиво је иста про-
цедура била и у другим крајевима Србије, али спомена о томе
нема. Један такав драгоцен пример показује нам један случај
крађе, који је био предмет суђења у Сребрници 1457 године.¹⁸⁾
Случај је овакав. Дубровачки трговци Марин Радосалић и
Добрушко Бранојевић дођу из Дубровника у Сребрницу и
исте вечери продаду 12 комада чохе за 180 дуката, и преноће
у кући кнеза Жуха Драгојевића. Добрушко је био завио но-

¹⁸⁾ Споменик Срп. Академије 11 (1892) 87—88; С. Jirišek, Archiv 22 (1900)
195—196.

вац у мараму и метуо у недра. У кући су с њима спавали још и Стеван, момак кнеза Жуха, Иваниш Божкојевић са својим братом Иваном, момком Мартоница Грбичића, за тим Радоје или Радослав Будисалић, звани Облега, чиновник Степана Вукшића и његов момак, свега њих осам. Ујутру Добрушко види да му је новац украђен. Врата су била закључана, а кућа није била нигде ни проваљена ни поткопана. Покрађени су тужили све, који су с њима спавали, прво кнезу сребрничком Николи Радулиновићу, али се ствар не сврши. Радоје Облега, међутим, са својим момком побегне. Тужиоци се обрате тужбом дубровачком суду, али и ту буду одбијени због ненадлежности и буду упућени сребрничком суду, где је крађа и учињена. Најзад тужиоци понова дођу пред „*господина десиота суд*“ у Сребрници наводећи: „.....и позвах пред господина херцега да ми господин херцег на њих суди и господин херцег к вам властеле писа да нам судите и домакнете правду, где је суд и почет и крађа учињена.“ Оптуђени нису признали наводећи, да они њихове новце нису ни видели, ни украли. Суд, састављен из властеле, пресудио је: „*да се закуне Марин и Добрушко сваки од њих самоседам Богом и душом својом*, како су онде донели на стан к њим у кућу кнеза Жуха к Степану и Иванишу са сврху речену друштву 180 дукат златех и онде им украдени. Ако се закуну, да им се дукати између себе плате, који су онде били на стану заједно сваки свој дио. Ако ли се не закуну да Марин и Добрушко не имају што питати. И Марин с Добрушким се закеше и ш њими дванаест иоротников Богом и душом својими, како Марин и Добрушко донесоше кнеза Жуха Драгојевића и к Степану, и к Иванишу с братом, и к Ивану момку Мартинице Грбичића и к Радоју Облези с момком 180 дуката златех и међу њима погибоше....“ Порота је, дакле, положила заклетву и штету су имали да плате свих осам, који су те ноћи ту преноћили, рачунајући ту и тужиоце; сваки од њих био је осуђен да плати по 22½ дуката. Овим је било свршено само питање о накнади штете; међутим оптуђени су тек имали да доказују своју невиност, јер су у противном кнез и војводе имали право на глобу, новчану казну, због извршене крађе. Односно кривичне одговорности вели се даље у Споменику: „.....а за глобе војводине и кнеже судисмо, да се закуне Стеван и Иваниш са серху реченом дружином сваки од њих самошести Богом и њих душом како ни светници ни часници ни проводације несу крађе Маринове и Добрушкове од 180 дуката. Ако се закуну да су слободни, ако ли се не закуну да су криви по закону места, што их закон покаже.“

Други један пример тако исто лепо показује, како су помагачи или поротници полагали своју заклетву. Тај други случај је овакав. Водио се један спор због неког украђеног коња пред челником Радићем на Руднику, који је за тај случај одредио пороту. Дубровчанину Матоју Прибисалићу буде 1428 године украђен коњ на Руднику у вредности десет фуната сребра. Један Србин је овоме Матоју означио као допова неког Новака Населовића. Матоје је тужио челнику: „*позвах га к реченом челнику, који ми пресуди по нашем обичају, да се ја, Матоје, закунем с четворицом добрих људи, и ја иети, да ми је речени Новак украо коња или учествовао у тој крађи коња; и кад се закунемо да речени Новак има платити мени, Матоју, коња и трошак, учињен у тражењу коња....*“ Као поротници били су одређени да се с Матојем закуну Стојко Милетић, Јован Прогоновић, Вукша Стјепојевић и Вучета Божиловић, којима је Матоје представио сведошбу, како му је речени Новак украо коња. Речени поротници се нису хтели заклетви и оптуђени Новак је ослобођен.¹⁹⁾

Ова два примера потпуно потврђују оно, што је раније речено о помагачима у заклетви. У првом примеру оних 12 поротника, који су имали да се закуну с Марином и Добрушким, као ни оних 6, који су имали касније да се закуну са свима оптуђенима, нити су били нити су могли бити сведоци, пошто они крађу нису могли видети. Први су, дакле, само по познавању тужилаца, а други по познавању оптуђених имали да потврде, или боље да појачају њихову заклетву. — Исти је случај и у другом примеру, у коме челник пресуђује, да се поред тужиоца закуну још четворица, који нису видели кад је оптуђени украо коња, него су по свом личном уверењу имали да помогну или непомогну заклетву тужиоцеву. У оба примера заклетви помагача претходила је заклетва једне од странака.

Из до сад наведених, као и из свих осталих примера, који се налазе у старим споменицима, види се, да се ови сведоци: „*стариници,*“ „*старци жуиљани,*“ „*старци добри људи,*“ „*стариници од жуице,*“ како се они обично зову, у питањима о међама, као и клетвеници, помагачи или добри људи, у кривичним споровима, зову *иоротници*. Судећи по свима сачуваним примерима несумњиво је, да су поротници и у Грађанском и у Кривичном Поступку били *доказно средство*, па стога држим да је и порота постојала само као *доказна иорота* (Beweisjury), а не као *пресудна иорота* или порота у данашњем смислу.

Ово је питање важно поглавито стога, што су у нас многи писци, међу којима се нарочито истиче Авакумовић, тврдили, да је у старом праву постојала права или пресудна порота. Авакумовић најпре у свом делу: „*Енглеска, Француска и Српска Порота*“, а за тим нарочито у својој академској приступној беседи: „*Стара српска иорота цоређена с енглеском иоротом*“ констатује: „да су Срби у старо доба имали пороту у правом смислу те речи“²⁰⁾, па чак и савршенију од енглеске пороте. Ова своја тврђења Авакумовић није доказао, јер се из неколико наведених чланова Душановог Законика, који само помињу пороту, не може сматрати као утврђено и каква је порота постојала у старом праву, а поједине конкретне случајеве суђења, из којих се баш види каква је била порота, оставио је неупотребљене. Неоснованост његових тврђења долази још и отуда, што му при изradi расправе: „*Стара српска иорота*“ није било познато, како је у науци решено питање о постанку пороте, јер се служило само *Biener*-овим делом: *Das englische Geschworenengericht 1852—1855*, које је, истина, много допринело али које није решило то тада спорно питање. Данас се сматра да је питање о постанку пороте решио професор *Брунер*. Да бих могао за сад у неколико поткрепити своју раније постављену хипотезу, по којој је у старом Српском Праву постојала доказна порота а не порота у данашњем смислу, морам бар у неколико речи изнети резултате *Брунеровог* истраживања.

Брунер је најпре у свом делу: *Inquisitionsrecht und Inquisitionsbeweis 1866* поставио као хипотезу, да се пресудна или данашња порота развила из доказне пороте (Beweisjury). Резултат његовог дугогодишњег испитивања по највећим европским библиотекама било је чувено дело: *Die Ersteheung der Schwurgerichte 1872* године, којим је потпуно објаснио постанак пороте. По *Брунеру* постојбина данашњој пороти јесте Енглеска и то како великој или оптужној тако и малој или пресудној пороти, коју су само и усвојила европска континентална законодавства. По њему је мала или доказна порота дошла из Грађанског Поступка. У Грађанском Поступку

¹⁹⁾ С. Jirisek, Archiv 22 (1900) 193—194.

²⁰⁾ Српска Краљ. Академија, Глас XLIV 8.

по правилу је позивано 12 поротника, који су имали да сведоче о спорним фактима и правним односима; они су утврђивали доказ, били су, дакле, доказна порота. Из Грађанског била је ова доказна порота пренета и у Кривични Поступак. Из почетка је зависило од оптуженог, хоће ли се позвати на доказну пороту или не, али кад је 1219 год. укинут божји суд, онда је ова порота дошла на његово место као редовно доказно сретство. Поротници су били сведоци, који су суду саопштавали чињенице, које су они сами раније сазнали, или су само по ранијем познавању оптуженог доносили свој суд и закључивали се. Из такве доказне пороте развила се постепено пресудна порота на тај начин, што су поротници све више губили својство сведока и постајали судије, пред које се износили докази, на основу којих су они судили. Тек 1530 године почели су се пред поротом износити докази, на основу којих су они доносили своју одлуку, и у будуће је била у знази и једна и друга порота, док најзад 1650 године није сасвим нестало доказне пороте, јер су поротници могли своју одлуку доносити само на основу доказне грађе, прикупљене за време извиђања, а не на основу њиховог личног сазнања. Тако су из сведока постепеним развијем постале судије.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић.

О П Ш Т И Н А

(НАСТАВАК)

4. По постојећем устројству община, у свакој общини постоје две потпомажуће се общинске власти а именоване примирителни суд и збор общинара, па тек гдигди, а најјасније у чл. 3 уредбе од 1840 године, провирује и још један трећи орган общински под именоване общине. У овоме члану говор је о бирању кметова и помоћника, па ту се премда доста неразговетно наређује, да ће при избору томе учествовати община, дакле и друга нека лица, а не само общинари. И доиста налази се предмета, које треба оставити да ји већи број житеља а не само общинари промотре и реше, па тако наравно и веће заузимање и озбиљније старање о общинским стварима код житеља общине пробуди и развија. Тога ради и казано је у чл. 11 пројекта, да послови, кои се имају у общини да ураде свршавају се или у:

1. Общинском збору, под којим се има разумети скуп чланова целе общине, способни за учествовање у общинским стварима; или

2. Общинском суду, на место постојећег примирителног Суда, кои изрично само једну његову, и то судску страну изражава, и напоследку

3. Общинском одбору на место постојећег сада скупа общинара, кои као једно тело сада и нема никакав званичан назив.

Шта пак кои од ова три общинска органа има да ради, прописано је даље о свакоме на своме месту.

5. Пре свега код збора общинског увидило се за целисходно и потребно поделити га на два вида. На велики и мали, па онда означити, кои се послови на једном, а кои ли на другом збору имају свршавати, као што је то у чл. 12 пројекта учињено. По селима је већ давнашњи обичај, да су кућне старешине поглавито учествовале у общинским делима, па се за корисно налази и даље таи обичај задржати.

Поред значења, кои се послови имају да врше на великом збору, што је учињено у другом одељку чл. 12 про-

јекта, потребно је, да се изречно каже ко може, а ко ли опет не може учествовати на общинском збору с правом гласања. С тога су и положени прописи у чл. 13. 14. и 15. пројекта, при чему се имала намера привући на збор све оне житеље общинске, којима је и стало до блага общинског, а који су опет у стању самостално исказивати своје мишљење. Између осталих услова, који су у реченима члановима изложени, са захтевањем оних за варошке и паланачке общине да поред осталих известних својства изискује се и плаћање потпуног пореза од 6 талира по закону о порези од 1864 године има се намера, да ти људи, који веће терете за јавне потребе носе, и нека одличја у общини уживају, а обично је следство, да људи бољег материјалног стања живећи у једној общини, имају и узрока јаче се и с већом вољом заузимати за общинске ствари, неискључујући при томе ни остале житеље слабијег материјалног стања.

Даље у чл. 17, 18, 19 и 20 пројекта назначено је кад ће се и како моћи што у збору закључити по предмету, ради кога је збор и сазван, а ово је у толико потребније прописати, што у устројству община од 1839. године нигди није означен начин, на који се има изрећи закључење общине а сада збора. Недостатак тога прописа оставио је доста отворено поље и злоупотребљену, било од стране извршујући државни било од общински власти, као што је и често повода давао жалбама од стране чланова общине, а и једно и друго држи се, да ће се избећи правилом, прописаним у реченим члановима пројекта.

6. У чл. 21—48 пројекта изложени су послови, које общински суд има или самостално или у договору са общинским одбором да ради, с означењем начина бирања председатеља и осталих общинских званичника.

Тако у чл. 23 казано је за варошке и паланачке общине, да ће председатеља и чланове общинског суда бирати общински одбор, чиме је попуњена једна празнина у сада постојећој уредби, као што је то горе разложено. Према томе што у варошким общинама имаде већи број одборника — общинара држи се, да је ово наређење с више страна целисходније, но кад би се оставило, да председатеља и чланове бира збор общински; јер одборници, позвани на своју дужност поверењем збора, а као одабрани људи, обраћа ће наравно и више пажљивости каква ће лица бирати за означена общинска званија.

За сеоске пак общине, гди је с једне стране общински одбор мањи на број, а с друге опет по сада постојећим правилима дат је кућним старешинама већи круг учествовања у общинским стварима, па држећи да је уместно истим лицима и даље нешто веће учествовање при томе задржавати, означено је у чл. 24 да у истим общинама бира председатеља и чланове мањи общински збор, на коме, као што је горе споменуто, имају право гласа само кућне старешине.

Па како је по селима јаче у обичаји прешло, да се води договор о общинским стварима но по варошима, то је уједно овде уређено, да мали збор може се свагда сазвати, када то общински Суд за потребно нађе, а није противно другим законим наређењима.

Како се често догађа, да се лица, изабрана за председатеља или члана одрицају примити се исте дужности, налазило се на разне незгоде, што није било никаква прописано, шта се има у томе случају радити, то да би се таквим незгодама помогло наређено је у чл. 26 да се сваки мора примити избора за председатеља или члана с изузетком наравно оних, који су по чл. 59 ослобођени те дужности. А да би се лица изабрана за председатеља или члана, која би имала вољу и по-

дуже служити обштину радије примали тога избора, казано је, да мора сваки од ти званичника обштински најмање годину дана служити, чиме је посредно казано, да може и дуже остати у истом званију. Нарочито за варошке обштине, гди су послови, које обштински Суд има да врши, умножени и умногостручени, желити је, да ти званичници остају дуже времена у својим званијама, почем ће се на тај начин, упознати једном са пословима, ове моћи и боље и тачније вршити. Наређењем пак, положеним у овом члану, иде се управо на олакшицу људима, кои би и више времена хтели бити у обштинској служби, а предпоставља се наравно, да су уредни и ваљани.

Имајући у виду важност званија преседатеља обштинског Суда, а нарочито по обштинама варошким, наређењем у чл. 29, да се избор преседатеља у обштинама варошким одобрава од стране Министра унутрашњи дела, ишло се само на одржање и увеличање важности истог званија, кога су делања и онако много преплетена са државним делима.

7. Да би се имала могућност местну полицију, коју обштински Судови у својој обштини имају, поверити нарочитој државној власти, казано је, да ће то Кнез моћи учинити. И ако је желити, да се са државни власти скидају послови кои се могу по природи својој уступити обштинама, ипак с призрењем на могуће нарочите, местне околности, може се појавити нужност, да би руковање местном полицијом требало придати државној власти.

8. У чл. 32 пројекта означено је у неколико тачки, шта обштински Суд у главном као полицајна власт има да ради. Излагање ови ствари види се као целискодније у нарочитим уствима, која би се по овоме на основу закона наређења имала за обштинске власти прописати, но да се овде подробно излаже.

9. Шта обштински Суд као обштинска власт за обштину има да ради, и на кои начин своја закључења у извршењу да приводи, означено је у чл. 33, 34, 35 и 36 пројекта, при чему се имало у виду, да се колико је могуће слободније кретање општинског одбора, а да се опет незанемаре и не напусте обштински интереси. У тој цели и казано је у 3 раздељу чл. 36., да ако одбор непристане, да се нека сума коју би требало прирезом у обштини покупити, на таи начин подмири, обштински Суд ако ипак налази, да је потребно, да се ти издатци учине, представља ствар на решење власти, која је опуномоћена такве издатке одобравати, о чему ће говор ниже бити.

10. С обзиром на сеоске обштине, особито које се из више села, удаљнији од обштинске куће, састоје, налази се за врло потребно, и осталим члановима обштинског Суда који се као селски кметови имају сматрати, прида нека власт, како би се на таи начин с једне стране људи поштедили од дангубљена с потраживањем помоћи од стране самог обштинског Суда и за најмање ствари, а с друге опет да би се тиме припомогло, те да се такве ствари и брже и са мање трошка извиђају и расправљају, као и да не би ниједно место остало без старешине, кои се има старати о безбедности личности и имања. Предмети, које ће моћи сваки селски кмет у своје селу извидити и како, означени су подробније у чл. 40 пројекта, а овде би се могло само још приметити да се при томе пазило, да се колико је могуће више при томе стане на пут могућем злоупотребљењу сеоског кмета.

11. Које су нарочите дужности преседатеља обштинског Суда, како он а и чланови могу и на које време одлазити из обштине, као и које и у известним приликама заступати у дужности, означено је у чл. 46, 47 и 48 пројекта.

(наставиће се)

Димитрије С. Налајић.

ПОУКЕ И УПУТИ

Купац некретног имања, на коме лежи терет удовичког уживања, слабији је у праву односно уживања овог имања од дотичне удове, кад је од стране наследника, без њеног знања, извршена продаја и пренос код суда.

Решењем начелства округа крушевачког од 19. новембра 1901. год. ПМ 28432 упућен је Новица М. гостионичар оvd., да редовном парницом код надлежног суда истисне Миленију удову Стојана Ц. из права удовичког уживања из заоставшег имања њеног мужа, а које је наследник Василије Ст. Ц. њему продао.

Ово решење начелства оснажио је и Министра Унутрашњих Дела решењем својим од 7. децембра 1901. год., ПМ 28432.

Противу овога решења Министровог, пуномоћник поменутог Новице Милан У. adv. из Крушевца изјавио је жалбу Држ. Савету наводећи, да решење Министрово није правилно из ових разлога:

Његов властодавац има тапију за доказ својине купљеног непокретног имања од стране наследника Василија, и та је тапија по § 212. грађ. зак. пуноважан доказ о својини. Па како у тапији није предвиђено никакво ограничење сопствености, то је удову Миленију, која полаже право уживања на то имање, требало упутити на парницу, да своје право докаже.

Државни Савет нашао је, да је решење Министрово саобразно закону из ових разлога:

По § 414. грађ. зак. удова Миленија има за своје удовичко уживање, на спорном имању прећутну залогу, па се с тога није могла ни пренети од стране Василија, без њеног знања и одобрења. Ово у толико пре, што је се удова Миленија са наследником Василијем за њено удовичко уживање наравнала пред крушевачким првостепеним судом, и по том поравнању, — које има силу извршне судске пресуде према § 146. грађ. суд. пост. — она има спорно имање да ужива; а појављени господар по тапији, који јој то право оспорава, као слабији у праву, може судским путем да тражи уништај њеног права.

С тога је државни Савет одлуком својом од 16. маја 1902. год. Бр. 1741. одбацио жалбу као неумесну.

Кад су ортаци за почасне шпекулације осуђени пресудом судском на извесно плаћање, онда се осуда не може само од једног од њих извршити, док се не утврди немаштина или немогућност проналаска другог ортана.

Вељко А., предузимач оvd., поднео је на извршење кварту палилулском извршну пресуду првостепеног београдског трговачког суда, по којој су осуђени: Настас

С. и Димитрије В., да му плате 310 дин. са интересом и осталим трошковима, као зараду за више извршене предузимачке послове, на оправци зграде у којој је Велика школа, коју су оправку на лицитацији примили на себе Настас и Димитрије, па њему — Вељку — предали на израду.

По овој пресуди осуђени Димитрије положио је свој део у 261.05 динара кварту палилулском, а други половину није хтео положити, тражећи, да се она наплати од друго осуђеног Настаса, јер је он, као први, осуђен заједно са њим на плаћање.

Полицијска власт, прелазећи преко овог његовог тражења, узела је у попис његову покретност за наплату целокупне осуде по пресуди судској. Ту радњу по жалби Димитријевој огласила је Управа вароши Београда као неправилну, налазећи: да се од њега не може извршити целокупна осуда, јер пресудом судском нису осуђени на солидарно плаћање Настас и Димитрије.

Но по жалби тужиоца Вељка, Министар Унутрашњих дела примедбама својим од 19. јула 1902. год. № 17519. поништио је решење Управино налазећи: да је дужност кварта била да сходно § 466. грађанског судског поступка приступи наплати од обојице осуђених, па ако који од дужника не би био у стању свој део платити, кварт је требао другом дужнику то да саопшти, и да га решењем позове, да и другу половину плати.

Према овим примедбама, кварт није у свему поступио, већ је решењем својим од 7. августа 1902. год. № 6806. позвао друго-осуђеног Димитрија, да и други део осуде по пресуди плати, наводећи, да је први дужник отишао незнано где.

Решење ово одобрила је Управа града Београда, а решење њено Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 7. октобра 1902. год. П.№ 23736.

Противу решења Министровог Димитрије је изјавио жалбу Државном Савету и у њој навео, да је решење Министрово неправилно с тога, што је њиме одобрено неправилно решење кварта, који није ништа предузео ради сазнања, где се налази први дужник, те да би се од њега могла наплата тражити.

По размотрењу односних акта и оцени жалбених навода, Државни Савет одлуком својом од 29. априла 1903. год. № 2476. поништио је ожалбено Министрово решење, наставши, да исто не одговара закону из ових разлога:

Пресудом првостеп. трговач. суда утврђено је: да су Настас и Димитрије смесничари — ортаци за почасне шпекулације, и да су као такви примили на себе извесне предузимачке послове, које су по уговору уступили на израду тужиоцу Вељку. Према томе они се појављују према тужиоцу као јединица, услед чега и њихова обвеза плаћања по пресуди судској има се сматрати као солидарна у смислу § 545. грађанског закона. По при свем том, према другом одељку законодавног решења, оштампаном уз наведени пропис законски, не може се наплата целокупне осуде извршити од једног од осуђених, док се не утврди немогућност наплате од другог осуђеног, или немогућност да се он пронађе. Ово је објашњено и примедбама Министровим од 19. јула 1902. год. № 17519, по којима полицијска власт није као што треба поступила.

Противу осуда по закону о заштити од сточних зараза и о мерама за угушивање тих зараза нема места жалби Државном Савету.

Пресудом начелства округа моравског од 10. децембра 1906. год. № 11064., а по тужби Петра Живадиновића, тежака, кажњен је Димитрије Здравковић, из Гуприје, са шест дана затвора или 30 дин. новчане казне и да плати тужиоцу накнаду штете и трошкове зато, што свога побеснелог пса није чувао, те је тужиочево једно свињче ујео и заразио.

Ову пресуду начелства, донесену на основу чл. 42. и 46. закона о заштити од сточних зараза, одобрио је и Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 4. јануара 1907. године П.№ 84.

По изјављеној жалби, Државни Савет огласио се за ненадлежног да разматра ово решење Министра Унутрашњих Дела, и на основу чл. 25. закона о пословном реду у Државном Савету одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

Одлука од 16. марта 1907. год. № 1624.

М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине доњо-зуничке, актом својим од 8. јануара ове год. Бр. 63, пита:

»Општину доњо-зуничку сачињавају два села: Горње и Доње Зуниче.

Ова општина нема своју школу, већ сељани села Д. Зунича шаљу своју децу у јелашничку школу, а сељани села Г. Зунича у књажевачку школу, као најближим местима.

По буџету школе јелашничке, село Д. Зуниче треба да плати на име школског приреза 164.04 динара, а по буџету школе књажевачке село Г. Зуниче треба да плати за издржавање школе три пут више од села Д. Зунича.

Кад је приступљено уношењу овога приреза у општински буџет општине Д. зуничке, ради изналажења стопе општинског приреза, онда је настао сукоб и у одбору и на збору између сељана једнога и другог села; јер сељани села Д. Зунича траже да се оптерете стопом школскога приреза која би одговарала укупном њиховом дуговању од 164.04 дин., а сељани Г. Зунича траже да се цео школски прирез уједини, и разреже подједнако на сељане и једнога и другог села.

Да би се буџет правилно саставио, моли се уредништво за потребно обавештење по овоме.

— На ово питање одговарамо:

Закон о народним школама, стављајући у дужност школској општини издржавање школа, не регулисава нарочито сам начин наплате приреза у случајевима, кад је школска општина састављена из више села.

Према томе, за расправу овога питања морају се узети у помоћ закони: о општинама и окружним, среским и општинским буџетима.

И по једном и другом закону, општински буџет укупно предвиђа општинске издатке, не делећи их по селима, те се, тако, и стопа приреза, потребна за изравнање буџета, у колико редовни прирези не достижу, увек јавља једна иста за све грађане дотичне општине.

Она, у осталом мора бити једна иста и по томе, што само општинско књиговодство не допушта могућност, да се ова деоба у проценту чини.

Ако се овоме свему дода још и то, да би у основи било неправедно, да једно село плаћа већи школски прирез само зато, што је географски ближе једној варошкој школи, у којој су издаци већи, него у оној другој, којој је ближе оно друго село, онда се прирез школски, као саставни део општинског приреза и општинског буџета, има скупити уједно за оба села, па разрезати равномерно на све грађане општине.

II.

Суд општине јањске, актом својим од 14. јануара ове год. Бр. 53, пита:

1. »По члану 24. закона о народним школама, казне за изостанке ђачке од школе, наплаћују се од ђачких родитеља.

По том истом члану онима, који плаћају испод 15 динара непосреднога пореза годишње, новчана казна замењује се затвором или радом на општинским пословима.

Моли се уредништво за обавештење: да ли у непосредни порез улази и лични порез или не. Ово је потребно да се зна, како се при замени казни не би учинила погрешка, и

2. Кад се позове марвени лекар ради прегледа угинулог грла по закону о осигурању стоке, да ли он мора доћи о своме трошку, или му припада дијурна и колика, и на чији рачун, пошто је ова општина удаљена од његовога места становања за 8 и више сати?»

— На ово питање одговарамо:

1. И по Уставу чл. 84. и по закону о порезу чл. 1., у непосредни порез улази и прирез на личност, како онај с главе на главу по 6 дин. тако и онај 5%, што се наплаћује према другим пореским објектима.

Према томе, кад год извесно лице плаћа непосредног пореза заједно са порезом на личност мање од 15 динара, треба му новчану казну заменити затвором или радом на општинским пословима, и

2. По члану 4. закона о осигурању стоке, у састав оцењивачког суда за преглед угинуле стоке, у сеоским општинама, не улази марвени лекар, те је по том искључена у опште могућност, да се он зове као члан овога суда.

Ако би, пак, био потребан за случајеве из тачке 2. чл. 3. поменутога закона, онда њему не припада дијурна ни од општине ни од сопственика стоке, пошто то долази у послове, које он врши у кругу своје службене дужности и има награду по чл. 3. зак. о трошковима управних власти.

Ако би марвени лекари истицали право на још какву другу накнаду, онда целу ствар треба представити вишој власти, те да она контролише умесност таквих захтева.

III.

Суд општине табановачке актом својим од 22. фебруара ове год. Бр. 152, пита:

1. »По изјављеној жељи села Папратишта, оно је одвојено од општине гуњањске па придодато овој.

Моли се уредништво за обавештење:

Морали ли се вршити избор новог председника у овом случају, а у смислу чл. 63. закона о општинама или не, пошто није извршено спајање двају општина, него је само једно село пришло, и

2. 54 лица села Папратишта, поднели су молбу господину Министру унутрашњих дела и тражили да им једно брдо звано »Гвоздац« прогласи за село, наводећи у својој молби да је ово брдо засеок. Међутим »Гвоздац« се нигде не води по списковима као засеок, нити ико у околини памти да је то био засеок, јер

је ово брдо сам камен, где нема ни једне куће, нити би се могла подићи.

Госп. Министар наредбом својом на истој молби ПМ 1819, наредио је, да засеок „Гвоздац“, односно његови грађани изгласају на збору за проглашење села.

У молби има потписника и са једног и другог краја села, а има их и из средине, јер се село дало на дуљ поред једне реке.

Сад настаје питање: ко има да гласа за ово село; како да се азбучни списак састави; који ће грађани ући у овај списак, пошто у наредби г. Министра унутрашњих дела стоји, да на овом збору гласају искључиво грађани засеока „Гвоздац“.

— На ово питање одговарамо:

1. Члан 63. зак. о општинама, говори о случајевима, кад се две целе општине спајају у једну, јер је тада потребно бирати новог председника, пошто би иначе, настало питање: кога би ваљало задржати од оне двојице, који су дотле постојали један у једној а други у другој општини.

Кад само једно село долази у састав које општине, онда се не мења из основа дотадашње стање, као што је случај код спајања, и због тога, по нашем мишљењу, не би требало бирати новог председника; и

2. Немамо разлога да сумњичимо исправност онога, што је суд изнео у питању под 2, и онда нам изгледа чудновато, да 54 лица траже нешто, што никако и не постоји.

Намеће се питање: да ли ови људи нису тражили само промену имена селу?

Ако не би био ни овај други случај, онда треба известити г. Министра, да засеок „Гвоздац“ и не постоји и тражити упут, шта даље да се ради.

Пре тога, пак, требало би саслушати потписнике на молби у чему је управо њихов захтев, јер ако је село „Папратиште“ ушло у састав те општине без икакве напомене о засеоку, онда на сваки начин не може сада стварати на силу још нешто друго, кад то не постоји.

Тек после свега овога, могло би бити речи о саставу бирачких спискова.

IV.

Управа манастира Вујна, актом својим од 19. фебруара ове год. Бр. 35, пита:

„Моли се уредништво да изволи објаснити у своме листу: да ли манастир као надлештво подлежи плаћању пореза на личност, као и то: да ли калуђери подлеже плаћању свештеничког бира?“

На ово питање одговарамо:

Према чл. 71. закона о непосредном порезу, где се говори ко плаћа порез на личност, манастири, као установе, не плаћају порез на личност с главе на главу по 6 динара, пошто се тамо условљава да у истини постоји пунолетан становник, па да на њему лежи дужност овога плаћања.

Онај, пак, порез од 5% на сваки динар непосредног пореза, плаћају и манастирска имања.

По чл. 6. закона о уређењу свештеничкога стања, бир се даје свештеницима као награда за она чиновејства, која они бесплатно врше у смислу чл. 5. истог закона.

Како су калуђери, као непрекидни службоци манастирски упућени једино на манастир, те они и не заснивају своје домове, нити им мирско свештенство у опште чини какве услуге, дакле не врши према њима ни једну од бесплатних дужности, које помиње чл. 5., онда они не треба ни да плаћају бир.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Београдској полицији може служити за похвалу, што је похватила дружину, која је у последње време вршила крађе по Београду, те

зијски ђаци, од којих ни један није старији од 18 година!

Ту дружину према досадашњем стању истраге сачињавају:

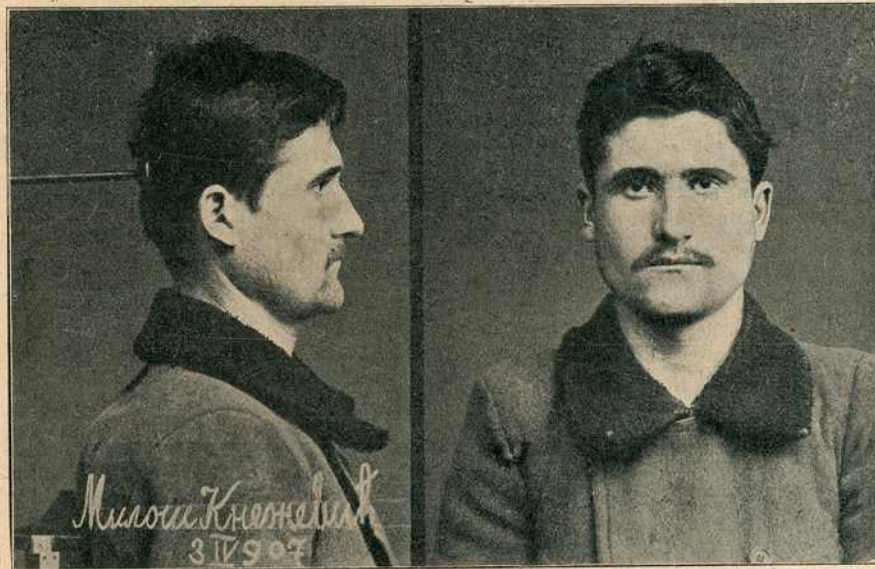
1. **Милош Кнежевић**, бив. ђак, родом из Босне, стар 18 година.

2. **Раде Бабовић**, бив. ђак, родом из Будимља у Ст. Србији, стар 17 година.

3. **Недељко Павловић**, бив. ђак, родом из Врбовца у срезу прокупачком, стар 17 година.

4. **Јован Ракочевић**, прив. ђак, родом из Црне Горе, стар 18 година.

До сада је утврђено, а и они су признали, да су извршили осам крађа, од којих је већина опасних, као н. пр. крађа код г. Милована Миленковића, трг. у Краља Петра улици, где су на врло дрзак начин проваљивањем прво ушли у подрум, на одатле кроз отвор на патосу дућанском испели се у дућан и поред фијоке покушавали да обију и саму касу; или крађу код г. Душана Тодоровића, трг. на Теразијама, где су проваљали две шупе док су доспели у магацин с еспаном.

тима отклонила даљу опасност за имовну сигурност у престоници, којој је ова дружина грозила, али ће се сваки ужаснути кад види и чује, да ту дружину састављају бивши гимна-

Они су постали толико дрски, да су у сред подне, за време ручка, извршили крађу новца из фијоке Анђелку Стојановићу, млекацији овдашњем; ноћу су крали из пивница бурад с

Т Р А Ж Е С Е

пивом, носили кроз варош у свој стан, па тамо отварају и пију.

Са овим четвртим имао је везе и неки *Милета Мишовић*, редован ђак IV разреда Прве Београдске Гимназије, који је становао у згради старе Богословије, али он је успео да благовремено побегне незнано где.

Већина ових несретника приватно је послуживала по појединим кућама, те на тај начин

Вукајла Ђоковића, бив. општинског служитеља из Београда, који има да одговара за утају, тражи кварт савањалски актом Бр. 3849. Пронађеног треба спровести поменутом кварту.

Димитрија Цветковића, родом из Врање, бив. финансијског стражара на београдској же-

имала неко привидно занимање, те их је то и ђачко име доста заклањало и спречавало успех истраге.

Износећи њихове фотографије скрећемо пажњу грађанству да не буду још коме извр-

лезничкој станици, који има да одговара за утају, тражи кварт савањалски актом Бр. 4112. Димитрије има на себи пругасто цивилно одело, на глави штофани шепир, а на ногама чизме. Кад говори врска, на лицу има белеге од опе-

шили какву крађу, па ако би ко што на њих сумњао, виђао их да тумарају око места где је доцније крађа извршена и томе подобно, моли се да то достави кварту теразијском, где се над њима води кривична истрага.

Ж. Л.

котије. Пронађеног треба спровести поменутом кварту.

П О Т Е Р Е

Живојин Јовановић, надничар из Београда, има да одговара код кварта палилушког за опасну крађу, али се до сада није могао пронаћи. Живојин је стар 28—30 година, у

лицу црномањаст, црних бркова, брија се, па себи има грао иберцигер а на глави шубару. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и у случају проналаска стражарно спроведу поменутом кварту с позивом на акт Бр. 3956.

Петар Драговић, родом из Босне, слуга код Арсе Ристића, кафеџије из Умке, извршио је крађу своје газди ноћу између 2. и 3. ов. м-ца, па је побегао. Петар је стар 41 годину, средњег раста, дежмекаст, граорастих очију, косе и браде црне, па себи има кратак капут, па глави шубару, а на ногама ципеле. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и у случају проналаска стражарно спроведу начелнику среза посавског окр. београдског с позивом на депешу Бр. 4839.

Непознати крађљивци, ноћу између 3. и 4. ов. м-ца покушали су да изврше опасну крађу у радњи Јакова Д. Русо, мењача у Књаз Михаиловој улици Бр. 30. Они су ушли у авлију из Чика Љубине улице, па су затим сврдлом пробушили дућанска врата на неколико места према брави и ту пробали руну у намери да откључају врата изнутра, што им није испало за руком.

На просеченом месту врата налазе се трагови крви, према којима се може закључити да је се неко од крађљиваца посекао на руци приликом провлачења руке кроз отвор. Нека све власти живо потраже крађљивце, при чему треба обратити особиту пажњу на повреду руке и у случају проналаска стражарно их спроведу кварту варошком с позивом на акт Бр. 5089.

Непознати крађљивац, ноћу између 23. и 24. пр. м-ца удеденим кључем отворио је врата на згради Милосава Милосављевића, земљоделца из Штубика и из исте украо 10 аршина памучног платна, 1 мушку кошуљу од памучног платна, 1 килограм вуне, 1 опанке и две женске мараме. Нека све полицијске и општинске власти потраже крађљивце и крадене ствари и у случају проналаска о томе известе начелника среза брзопаланачког с позивом на акт Бр. 2910.

Крађе стоке. Ноћу између 31. пр. м-ца и 1. ов. м-ца непознати допов украо је из штале цркве кумаревске једног коња са прибором Хараламију Цветковићу, свештенику. Коњ је матор 4 године, длаке затворено до-рагасте, висок 1'60 см., без роваша. Депеша начелника среза лесковачког Бр. 6822.

Непознати крађљивац украо је Светозару Рељићу, из Тополе једну краву и једну јуницу. Крава је матора 7 година, длаке пиргасте, а јуница је матора 2 године, длаке сиве. Депеша начелника среза јасеничког окр. крагујевачког Бр. 7115.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

ПРЕДАО СЕ ВЛАСТИ

Ђорђе Илић, „Доца“ коцкар из Лесковца, чију смо потерницу изнели у 11 броју „Полицијског Гласника“ од ове године предао се власти те је према овоме престала потреба за његовим даљим тражењем. Акт начелника среза лесковачког Бр. 6835.